

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
(„Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek,
valamint a reklamátiok.
Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

- A kukorica, mint gazdasági romlásunk jelentékeny okozója. Szalay Pál
- Zombolyai és Tornai rendszerrel konzervált zöldsztakarmány. Benkő Mihály.
- Az algyógyi földmives iskola. Sz. Szakács Péter.
- A székely-keresztúri tenyész-bika vásár lefolyása. Gyepi
- Kormányintézkedés.**
- Bárány szállítási kedvezmény. Lukács
- Egyleti élet.**
- Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya — Az erdélyi pinczeegylet erdélyrészi bortermelők szövetkezete.
- Rövid szakközlemények.**
- A kazánok lóereje
- Vegyések.**
- Baromfi tenyésztési előadást tart. — Betöltendő állás. — A primási birtokok bérbeadása. — A gazdák és erdészek nyugdíj szövetkezete. — A szőlők újátelepítése Auszriában. — Szomorú adat a múlt évi gabonaáraink hanyatlásához. — Szőlő-oltási tanfolyam börtönben. — Négy borju! — Az „Ormonde“ telivér megérkezése Angliába. — Szolgádató Francziaországban — Új tőzsde tudósítók. — A magyar jelzálog hitelbank.
- Piaczi értesítő.**

A kukorica, mint gazdasági romlásunk jelentékeny okozója.

II.

A kukorica házi művelésénél s annak általánossá tételénél csak a kezdet lenne nehéz, de hát minden újítás nehézséggel jár. Ha pl. nincs mindenkinek azon módja, tőkéje, hogy a házilag való művelésnél a szükséges munkások bérét fizethesse, ma már könnyen segíthet magán, hisz vannak pénzintézeteink, honnan olcsó kamattal lehet pénzt kapni.

Az évégre kölcsön vett pénz s annak befektetése bizonyosan meghozza jutalmát. Az így nyert kukorica egy harmad része, mit különben úgy is a munkásnak adunk, biztos fedezet a kölcsön visszafizetésére s még felesleg is maradna. Ha gyengébb években tán nem is lenne feleslegünk, de meg lenne azon nyereségünk, hogy tervünk valóításával magunknak jó és bő cselédséget és jó munkás népet nevelhetnénk.

Gazdasági szövetkezetek felállításával újításunkat még biztosabban keresztül vihetni, hol a szövetkezet, mint testület, gondoskodnék tagjainak kölcsönrel való ellátásáról s a kölcsönt igénybe vevő tagok szintén kötelesek lennének

kukorica termény hozamukat a szövetkezetnek bejelenteni, mely a részes munkástól elvont $\frac{1}{3}$ termés felett a kölcsön fedezésére irányítva rendelkeznek.

Vagy a részibe való műveléssel nincs elég kárunk? Egy munkás család kivesz részibe 3 hold földet, a mint kapálni való a kukorica munkához fog; de miután kell a 3 hold föld egyszeri megkapálására mintegy 30 napszám, egy két tagból álló családnak — az ünnep napokat is beleértve — jó körülmények között is kell mintegy 3 hét, feltéve, hogy azon idő alatt, tán adosságai törlesztésére más hova nem hajtják. De a munkát megakadályozhatja valamely rosszabb esőzés is s így még több ideig is elhúzódhatik egy-egy kapálás.

A ki figyelemmel kísérte kukorica termését bizonyosan reá jött, hogy a kivett földnek azon része hol a kapálást kezdték sokkal több hozamat ad, minthogy a maga idejében kapálták, mint az a része hol végezték s így a kapálással megkésték sőt némelykor $\frac{1}{3}$ részszel éppen kevesebbet. A kukorica közé paszulyt, kenderet és disznó tököt is vetünk.

Már második kapáláskor a paszuly hüvelybe megy, jó főzni, ellenőrizheti e a gazda, hogy abból főzni valót haza ne vigyen? Ha sűrű a kukorica megkell ritkítani, lehet-e ellenőrizni, hogy ilyen alkalomkor néhány disznó tököt s egy pár sütni való törökbuzát ne lopjon, jön a kender vágás, disznó tök betakarítás, és a paszuj szedés mindannyi alkalom a munkásnak kapzsiságát kielégíthetni s így soha sem lehet biztos a gazda hogy az őt megillető $\frac{2}{3}$ részt pontosan hiány nélkül megkapja, hát még mennyi visszaélés történik kukorica szedés, vágás, behordás és elhelyezés alatt.

Gazdaságomban 4 évtől fogva semmi kukorica földet nem adtam ki részibe. Ez idő alatt sohasem panaszkodhattam gyenge termésről, sohasem vallottam kárát a reá fordított költségnek, sőt feleslegem maradt annyi, hogy abból fedezhettem csaknem az egész másféle nyári megmunkáltatást is Volt olyan termés is, hogy a paszuj, disznó tök és a kendermag termés értéke fedezte az összes kapálási költséget, mert a mi termet az mind az enyém volt.

A kukorica termelés ilyen elv fogantatása mellett, nemhogy kárunkra válnék, hanem azt hasznunkra fordíthatjuk azáltal, hogy a munkás nem művelhetne részibe kukoriczát, napszámossággal s így szerzett béréből kellene fenntartani magát. De hogy még biztosabb életmódja legyen, mint cseléd szolgálatot vállalnia a gazdaságokban, a helyett, hogy napszámossággal biztosítsa lételetét és családja fenntartását.

Gyakran panaszkodunk, hogy olcsó a kukorica nem fizeti ki a művelés költségét. Az erre irányuló többféle okok mellett első helyen áll az, hogy a csak kukoriczára utalt munkás nép, a részibe nyert hozamból kell, hogy fedezze téli ruházatát s egyéb szükségletét és így mihelyt azt betakarította kénytelen abból eladni. A heti piacokon a zsidók dominálnak ők szabják meg árát a szegény ember portékájának s úgy vásárolnak a mint akarkak; de ha a kereskedők a kukorica beszerzésénél csak a birtokosokra lennének utalva nem ők szabnának árt, hanem a birtokosok, legalább nem olyan árban adná mind a munkás nép a kinek úgy kell adni a hogy veszik.

Továbbá a kukorica belfogyasztási cikkek lenne nagyobb mértékben, mint most s így magasabb árt is érne el, mert a munkás nép elvonva a részibe való műveléstől, legszükségesebb s legkedvesebb ételmét a kukoriczát a gazdálkodó birtokosoktól kellene, hogy beszeresse s könnyebb lenne azt a saját községébe megtenni, minthogy valamely közeli piacon lássa el magát s még fuvarbért is fizessen reá. A birtokos sem kellene, hogy mindig piacra hordozza eladó kukoriczáját, mert saját községében kapna vevőket arra. Megbecsülhetetlen és elvitáztatlan nagy előny ez, míg eddig csak a szeszgyárok és a hizlalok voltak vevőink. A jelenben felkapott általánosan elterjedt lóhermag termesztés is nagy horderővel bír, főlvem a szorgalmas és életre való munkás nép s abból kifolyólag jó és hűséges cselédség nevelése, mert azt úgy lehet bevenni a vetés forgóba, hogy a mennyivel több lóherét termesztünk, annyival kevesebb kukoriczát termelünk s így annál könnyebb lesz a kevesebb területre szorított kukoriczát; a több oldalról felhozott, bár helytelen, kapálási művelésekkel szemben, házilag megműveltetni.

Hasonlóképp állunk takarmány félénk részibe való művelésével is. Részibe művelés alá adjuk a munkáltatásnál, még kevesebb költségbe kerülő takarmány féléket is s még nem is harmadába mindig, hanem ötödébe vagy felébe, sokszor pedig utalva is vagyunk reá, mert a munkás osztály éppen a legfőbb széna csinálás alatt el van foglalva kukorica kapálással, persze résziben s így munkásokat vagy nem kapunk, vagy nem akkor, amikor szükségünk van reá. Vegyük tárgyalás alá a harmadában való takarmány készitést. Két jó rétnak a lekasálására kell 3 napszám, forgatás és felgyűjtésre 4 napszám, összesen 7 napszám 50 kr átlagos ár mellett teszen 3 frt 50 krt. Lesz belőle 3 szekér takarmány, szekerenként 10 frt értékben. a m 30 frt. Egy

Elsőrendű
műtrágyák.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyi termékek gyár (Kramer J.)

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges műtrágyatermékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajjellemzések díjmentesen eszközölköztetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. n. 10 (12—52) a hová a levelek és rendelések intézendők.

Szuperfoszfát.
Párolt
csontliszt.

harmada a műveit illeti, 10 frt értékben s nyert 7 napi munkájával, a munkabér 3 frt 50 kr. leszámítása mellett, 6 frt 50 krt s ugyanannyi kár háromlott a gazdára.

Még mennyi kára lehet a gazdának az ötödibe és felébe való műveléssel. De biztosítjuk a munkás népnek saját magunk megrövidítésével s kárával a marha tartást s ha vásárra megyünk láthatjuk, hogy a saját rétiünkről, a munkás által, a részibe művelésnél nyert takarmány felétetésével kövérebb s jobban gondozott marhája van, mint a miénk, hol még nem is szabjuk porcióra a takarmányt s jobb árban adja el mint mi, mert azt ő maga gondozta, nem pedig a mi hűtelen rosz indulatu cselédeink.

De tegyük fel, hogy legrosszabb esetben sem a kukorica; sem a széna házilag műveltetése nem adna több jövedelmet s csak a reá fordított költséget térítené meg, ugys megtettük az utat legfőbb szükségünk elhárítására, sokféle bajaink elenyésztesére s hodolunk azon legfőbb elvünknek, hogy magunknak szorgalmas és minden időben felhasználható munkás népet s ebből kifolyólag jóra való cselédosztályt neveljünk. Így előttünk áll az út s a lehetőség a régi hármas rendszerű gazdálkodásunkat belterjesebbé tenni s így nagyobb jövedelmet biztosítani. Hogyis gondolhat a gazda arra, hogy belterjesebbé tegye gazdálkodását, ha még most is, a régi hármas vetés forgó mellett, minden terményét részes munkásokkal művelteti.

Igy nem szűnők meg ajánlani tisztelt gazdársaimnak, hagyjanak fel a régi divatu kényelmesebb részibe való műveltetéssel, mely nekünk lépten-nyomon kárt okoz s nemzet-gazdaszatunk fejlődésének a legnagyobb mértékben akadályára, hátrányára van, mert a míg az fen áll, semmi újítást sikeresen s jövedelmezőleg nem tehetünk, mert nem mi vagyunk előtérben, mint a földnek birtokosai, hanem a munkás nép, melynek akaratára launéja dominál felettünk.

Szalay Pál.

Zsombolyai és Tornai rendszerrel konzervált zöldtakarmány.

II.

Most lássuk a tornai rendszer szerinti „Bástya“ról a költségeket:

Alamóron július 9-én 10 fogattal 14 napszámossal megkezdett egy 22 kat. hold zabos bükkönynek az összerakása, az első nap belerakott 120 szekérrel, a második és harmadik nap ugyanannyi napszámossal és fogattal belerakott még 318 szekérrel, és így összesen 438 szekérrel. Július 12-én este vizes szalmával lenyomatott s behegyezett. A három nap felhasznált összesen 42 napszámossal. Jutott egy napszámossal eszerint csaknem 10¹/₂ szekér berakni való takarmány s került egy szekér összerakása 5³/₄ krba.

A m.-macskási „Tornai“ Bástyánál is csaknem ez az arány a költségeknél.

Itt megjegyezni kívánom, hogy e költségben a kaszálási költség nem foglaltatik benne, a kaszálási költség akkor is meg van, ha szarított takarmányt készítünk, különben én mind a három helyen kaszáló gépet használtam s használók, és pedig igen szép eredménnyel, s kaszáért ép nem kell költségeknek. A gépek két évi munka után ingyen maradnak a gazdaságnak.

A mint kitünik a fennebbi számokból a „Tornai Bástya“ rendszerrel a költség csupán félakkora, mint a Zsombolyainál s így e czimen is ezen rendszert tudom gazdársaimnak ajánlani. De másfelől tekintetbe veendő az, hogy a gazdasági napszámosságok a földmunkától nagyon irtóznak, s azokat a zsombolyai kazal beföldelésére nem igen lehet megkapni. Így megtörtént az, hogy a cselédeket kellett a földhányáshoz állítani s a napszámosságokat tenni a fogatok mellé mi egy nagyobb birtokban, a gazdaság vezetőnek szintén gondot és aggodalmat okoz, nehogy a takarmánya megöggjen míg ellenben ennek a „Bástya“ rendszerénél kitéve nincs

De van még egy más nagy előnye, a mi igen is számításba veendő, és ez az, hogy azt a roppant szalma mennyiséget nem igényli, mint a Zsombolyai s így ezen gazdaságok is, a hol nagy szalma bőséggel nem rendelkeznek, a zöldtakarmány konzerválását alkalmazhatják. A szalma megtakarítás is nagy költséget kimél, mivel volt eset, hogy a szalmából kifogytam s kénytelen voltam pénzen venni szalmát, a mi a költségeket nagyon is felemelné. Ezzel szemben azt mondhatjuk, hogy a „Bástya“-nál is a 8 méteres oszlopok beszerzése pénzbe kerül s ez is számításba hozandó. Erre feleletem a következő:

1. Szükségeltetik: 8 szál 8 méter hosszú, 15—20 cmter vastag fenyő gerenda oszlopoknak, melynek átlagos ára 1 frt 50 krtól 2 frt. A magasabb árt véve alapul a 8 szál ára 16 frt.

2. 4 szál vékonyabb gerenda oldal kötésnek á 1 frt.

3. 8 szál 5 cmter fokos deszka á 80 kr.

4. 12 drb. csavarral ellátott szeg á 25 kr.

Összesen: 29 frt 40 kr.

Ezen anyag azonban ha rendes kezelés alatt van, eltarthat 15—20 esztendeig, s így egy évi használatra esik maximon 2 frt, a mi elenyésző csekély összeg ahoz képest, mit a szalmába ve szit az ember.

Midőn a „Tornai Bástya“ rendszernek adóm az előnyt, a „Zsombolyai“ rendszerrel konzervált zöldtakarmány jóságából s annak tápdus voltából levonni semit sem akarok, az érdemet a Zsombolyai uraknak megadom s köszönettel tartozom nekik; azonban ha annál előnyösebbet és jobbat tapasztalunk, annak kell a gazdársak között pártfogót s további tanítót keresni.

A szerkesztő ur engedelmével, a „Tornai Bástya“ rendszerrel való zöld takarmány konzerválási módját, saját tapasztalatom alapján következőkben ösmertetem:

E rendszernek alapja az, hogy a takarmányt önmagával préseljük, azaz oly mennyiséget rakjunk egymásra, hogy az saját súlyánál fogva a zöldtakarmány közül a levegőt kizárja s annak behatásától is megóvja maga magát. Ezen alapról kiindulva, a kazalnak minden körülmények között négyzet alakúnak kell lenni, s oly mennyiséget rakjunk fel ily négyzetbe, hogy a takarmány az összerakás alkalmával legkevesebb 7¹/₂ méter magas legyen.

A négyzet nagyságát ki-ki saját viszonyai szerint állapíthatja meg. Egy nyolcz méteres oldalakkal bíró kazalba, négy nap alatt, be lehet rakni 30 holdról való zabos bükkönnyt, sőt még többet is. Ebből következtethet minden gazda saját termésének összerakási térfogatára.

A zöldtakarmány megszenesedésétől, ha kellő magasságban rakatik fel s kellő mennyiségű vizes szalma tétetik a tetejére és legfőlebb 10 métermázsra súly rakatik, beosztva, a szakasz négy oldalára, nem lehet félni. Egy ilyen kazal hőfoka felmegye ugyan már a második és harmadik nap 60—68 c. fokig, de azon felül nem emelkedik, hanem száll. A négy hónap mulva felbontott szakaszban is a hőfoka még 40—50 fok volt.

Benkő Mihály.

Az algyógyi földmives iskola.

Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy az algyógyi állami gróf Kuun Kocsárd székelői földmives iskola tanulóinak téli félévi vizsgája e hó 3—5-én tartatott meg, alolirotnak, mint az Emke kiküldöttjének jelenlétében. Az iskola tanulóinak a létszáma ez idő szerint 23 és pedig 13 másod éves és 10 első éves, a kik már mind férfiak, tehát tudják, hogy miért jöttek az iskolába, a mire ők maguk határozták el magukat. Ez ki tetszik az eredményből, mert ugy a gyakorlati siker, mint az elméleti ismeretek azt mutatják, hogy komoly törekvéssel látnak dolgoikhoz.

Igy a vizsgárol. teljes elismeréssel nyilatkozhatunk, a melyről a következő statisztikát közöljük:

A másod éves tanulóknak tanított, mint elméleti tantárgy: részletes növény termelés, állattenyésztés, számtan, borászat és kertészet; természetesen csupán az ők igényeinek megfelelő terjedelemben.

A 13 tanulóknak adatott ezekből 65 érdemjegy, melyből

kitünő volt	16	=	24.62%
jeles	21	=	32.30
jó	12	=	18.46
kielégítő	16	=	24.62
Összesen	65	=	100.00 %

A legtöbb időt azonban gyakorlati foglalkozással töltik, mint rendes munkások és a gazdaságban, kertben, szőlőben és az istállóban végzett munkájuk sikerét a következő osztályzatok tüntetik fel. Adatott 6 szesen 104 osztályzat.

Ebből:

igen buzgó	}	47	=	45.19 %
igen ügyes				
buzgó	}	56	=	53.85 %
ügyes				
váltózó szorgalom	}	1	=	00.96 %
Összesen		104	=	100.00 %

Az erkölcsi magaviseletből nyert 13 osztályzatból 7 = 54.0% dicséretes, 6 = 46% megfelelő.

A 10 első éves tanulóknak tanított: írás, olvasás, magyar nyelvtan, földrajz, számtan, talaj isme, kertészet és szőlőművelés.

Adatott ezekből 70 érdemjegy,

Kitünő	18	=	25.71 %
Jeles	20	=	28.57
Jó	21	=	30.00
Kielégítő	11	=	15.72
Összesen	70	=	100.00 %

A gyakorlatban ugyan ugy foglalkoztatnak, mint a másod éves tanulóknak. Az itt nyert 80 érdem osztályzatból:

igen buzgó	49	=	61.25 %
buzgó	31	=	38.75
Összesen	80	=	100.00 %

Erkölcsei magaviselete 9-nek = 90% dicséretes, 1-nek = 10% megfelelő volt.

Ehez a statistikához ez uttal nincs mit hozzá tennünk, mert a számok a legékebben szólóan beszélnek és csupán örömnöknek adunk kifejezést ezen mindenkinek meglegedésére szolgálható eredmény felett, valamint elismerésünknek a feladatát buzgalommal és ily sok eredménynyel teljesített tanító személyzettel szemben.

Sz. Szakáts Péter.

A székelői-kereszturi tenyész-bika vásár lefolyása.*)

Tekintetes szerkesztő ur! Engedje meg, hogy az e hó 1-én Székely-Kereszturon lefolyt országos tenyész-bika vásárról s az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület által a vásárral kapcsolatosan rendezett bika kiállítás eredményéről röviden referálhassak.

A vásár látogatottsága, dacára annak, hogy ez volt a legelső vásár; hogy későn engedélyeztetvén közhírré tétele is későn eszközöltetett; s hogy még megyei tenyésztőink se voltak rá későszülve, kielégítőnek mondható, mert a felhajtott állatok száma a két százat meghaladta.

* Mult számunkhoz elkésve érkezett. Szerk.

Sajnálattal azonban nagyobb tenyésztőink közül csak szentdemeteri Sperker Ferencz hajtatott fel 5 drb. tenyész képes bikát (Elis adott közülök négy darabot: egyet 500 frton kettőt 400—400 frton és egyet 300 frton) a többiek, mint br. Kemény Béla, Mezei Lajos Szent-Királyi Árpád, Ugron Ákos stb. a vásár engedélyezését megelőzőleg már eladták volt összes állományukat s csak egy éves és egy éven aluli borjukat hajtattak fel, felhiva a vevő közönség figyelmét a jövő évi vásár tenyész anyagára.

Sok szép állatot láttunk, s általában elmondhatjuk, hogy közepes minőségű nagyon kevés volt s ez a körülmény volt oka annak, hogy a forgalom a várakozásnak nem felelt meg teljesen, mert a kitünőbb egyedek ára 400—600 frt között váltakozott. A közepes minőségűeket 250—350 frttal fizették.

Az össz benyomás azonban azt engedti reménylenünk, hogy gazdasági egyesületünknek ezen vásár jövőjéhez kötött várakozásai fényesen befognak válni.

A kiállítás sikere mindenkit meglepett.

A bíráló bizottság a következőleg alakult meg:

Elnök: Ugron János alispán.

Tagok: Gróf Haller János, Gyárfás Endre, Somogyi Albert, Szent-Királyi Árpád, Tulogdi Samu és Schuller Frigyes kis-küküllőmegyei állat orvos.

Három díjsoport volt megállapítva 2—2 díjjal.

Az I-ső díjsoport díjaira pályázhatott minden megyei tenyésztő, de csak saját nevelésű állatokkal

A II. díjsoport díjaira csakis 50 holdon alóli birtokosok.

A III. díjsoportra pedig csak községek pályázhattak.

Az I-ső díjsoport díjaira pályáztak nyolczan.

A II. díjsoport díjaira „ heten,

A III. díjsoport díjaira pályázott 30 község.

A nagyobb birtokosok közül csakis Sperker Ferencz vett rész a kiállításban.

A kisbirtokosok pályáztak az I. és II. csoport díjaira is

Az I. és II. díjsoport I-ső díjait egyenlően megosztva nyerték Szentdemeteri Sperker Ferencz birtokos és bögözi Botorók István székelly kispazda.

Az I-ső díjsoport II-díját nyerte Győrffi Lajos Sz. kereszturi, a II-díjsoport II-díját Buzogán János szentábrahámi székelly kispazda.

A községek részére kitűzött két díjat a bizottság három község között osztotta meg oly formán, hogy a Szent Ábrahám község bikáját 60, kadicfalva község bikáját 50, és H.-Karácsónfalva község bikáját 40 koronával díjazta.

A mi ezután következett arra már kevésbé emlékezem.

Annyit tudok, hogy Székely Keresztur város nagyközség a nagy nap öröme fényes banquettet rendezett a vendégek tiszteletére. Azt is tudom, hogy az ebédnek másnap reggel lett vége, de az ebéd utáni és a hajnal előtti órák eseményeiről csak Ugron Gáspár bátyám ha tudna hiven referálni, (az én asztalamnál ő elnökölt.)

Jövő évben legyen szerencsénk a szerkesztő urhoz is,**) de vigyázzon, nehogy önt is cserbe hagyja majd emlékező tehetsége.

Székelly-Udvarhely, 1893. márczius hó.

Gyepi.

Kormányintézkedés.

— **Bárány szállítási kedvezmény.** Az erdélyi gazdasági egyesület a múlt évben kieszközölte, hogy a hazarészünknek 400 kilométeren túl eső vasuti állomásain feladott és Budapestre s Bécsbe irányított bárányok szállítása kedvezményes tarifa mellett történjék. Ezen kedvezménynek a folyó évre és minden 40 kilométeren túl eső állomásra való kiterjesztését is újban kérelmezte, melyre a kereskedelemügyi ministerium f. é. 12910. sz. a. ezen gazd. egyesület a kedvezmény megadásáról a következő leiratban értesítette:

Az erdélyrészi állomásokról Budapestre és Bécsbe rendelt bárányküldemények viteldij kedvezményezése tárgyában f. évi február hó 12-én 122. sz. a. elem terjesztett folyamodványára értesitem az egyesületet, hogy az említett küldemények után a múlt évben fennállott kedvezményes díjtételeket a folyó évre is engedélyeztem, s tényleg ezen díjtételek, még pedig a Budapestre szólók, a m. kir. államvasutak helyi áru-díjszabásához f. é. január 1-től kiadott „függelék“-ben 4 tétel alatt, a Bécsre vonatkozók pedig a vasuti és közlekedési közlöny f. év 1. számához kiadott melléklet I-rész A) fejezetében 26 folyó szám alatt szabályszerűen kihirdetettek és a f. évi január hó 1-től a közönség rendelkezésén állanak.

Az idézett hirdetményekből, illetve „Függelék“-ből arról is meggyőződhetik az egyesület, hogy a szóban levő kedvezmény tekintetében a folyó évben módosítás nem történt, abban az irányban sem, hogy a feladási állomások száma a múlt évi állapothoz képest korlátoztatott volna.

A mi pedig azon kérelmet illeti, hogy ezen kedvezmény már most a jövő évre is és állandóan érvényesíttessék, erre nézve megjegyzem, miszerint a szóban levő díjmérséklések megújítása iránt a fenforhó viszonyokhoz képest az évi díjkezdemények megújítása alkalmával fogok határozni.

Budapesten, 1893. márczius hó 4-én.

Lukács.

Egyleti élet.

— **Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya** márczius 10-én egyleti alelnök báró Jósika Gábor elnöklete alatt ülést tartott.

Jelen voltak Demeter Károly, gróf Wass Béla, Tóth Zsigmond, gróf Bély Ákos, Gyárfás Benedek, Molnár Sándor, Sz. Szakáts Péter egyleti titkár.

Olvastatván a múlt ülés jegyzőkönyve, tudomásul vétetett. Ennek 33-ik pontjához pótlólag — a titkár felszólalás folytán — az egyleti elnök, Tóth Zsigmond, Kőváry László és Molnár Sándor tagtársakból álló bizottság küldetik ki, az egyesület értékpapirainak alkalmas időben való convertálása végett. Miután a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére felkértek Tóth Zsigmond, Demeter Károly, gróf Wass Béla tagtársak.

Olvastatott az egyesület múlt havi pénzforgalmáról szóló jelentés, mely szerint a február havi összes bevételek 3130 frt 31 krt, az összes kiadások 394 frt 72 krt tettek és így átvétetett márczius hóra 2735 frt 59 kr, — mely tudomásul vétetett.

Bejelentetett, hogy Mózsai Attila aranykúti földbirtokos az egyesület javára 100 frtot alapított. Szász Ferencz kolozs-borsai lakos pedig az év-díjas tagok közé kíván lépni, a kik melegen üdvözöltetnek és a tagok közé jegyeztetnek.

Olvastatott Sándor Pető levele, melylyel magtárnoki és irodatiszti állásáról betegsége miatt lemond és állásától való felmentését kéri. Tudomásul vétetett s a felmentés megadatott, az állásnak újbóli betöltése iránt intézkedés tétetett.

Elnöklő báró Jósika Gábor, mint az egyesület kiküldöttje, jelentést tesz a Budapesten létesítendő nemzetközi marhavásár ügyében tartott értekezlet lefolyásáról, mely tudomásul vétetett, a báró alelnök urnak szives fáradozása és eljárásáért köszönet szavaztatik.

Egyleti titkár Sz. Szakáts Péter hasonlóan jelentést tesz, hogy az állami gróf Kuun Kocsárd székelly földmives iskola tanulóinak múlt hó 3, 4, 5-én tartott téli félévi vizsgáin, mint ezen egyesület és az Emke kiküldöttje jelen volt és annak sikeréről, valamint az iskola gazdaságának rohamos előhaladásáról nagy elismeréssel nyilatkozik. — A titkár jelentéséből örvendetesen vétetik tudomásul, hogy az algyógyi földmives iskola a lefektetett alapokon céljának megfelelő előhaladást tanusít és az alapító nemes intenciói érvényre jutnak mezőgazdaságunk nagy hasznára. A titkárnak köszönet nyilvánítottatott eljárásáért.

Még néhány ministeri leirat és más átirat terjesztetett elő, melyek tudomásul vétettek s ezután az elnök az ülést bezárta.

— **Az erdélyi pinczeegylet erdélyrészi bortermelők szövetkezete** márczius 12-én tartotta meg igazg. alelnök báró Jósika Gábor elnöklete alatt II-ik (évi) rendes közgyűlését. A jegyzői tisztet Sipos Gábor jogtanácsos teljesítette.

A közgyűlésen a tagok igen szép számmal vettek részt s az elnök konstatálván a közgyűlés határozat képességét, azt velős beszéddel nyitotta meg.

A közgyűlés első tárgyát a múlt üzletévről szóló igazgatósági jelentés képezte, melyet érdekes és tanulságos voltánál fogva jövő számbunkban, — minthogy arra ez uttal térrel nem remdelkezünk — bő kivonatban közölni fogjuk.

Kitűnt ezen jelentésből s a közgyűlés második tárgyát képezett zárszámadás és vagyon mérlegből, hogy az egyesületnek a lefolyt 1892-ik üzlet évben 2951 frt 61 kr. tiszta nyeresége volt, melyből részjegy tulajdonosok a teljesen befizetett részjegyek után 5% osztalékban részesülnek.

A feladatát buzgón és sikerrel teljesített Veisz József igazgatónak a közgyűlés 500 frt tiszteletdíjat szavazott meg, a ki a közgyűlésnek ezt a figyelmét annyival inkább megérdemelte, mert nemcsak hogy az állásával járó nagy feladatát sikerrel oldotta meg, hanem önzetlenségének az által is tanujelét adta, hogy illetékeiről ugy ezen, mint a múlt évben az egyesület javára lemondott. Az igazgatóság és felügyelő bizottság is lemondván jutalékról, ezek mind a tartalék tükéhez csatoltattak s így ez a folyó évben 726 frt 83 krajczárral növekedett, a mely ez idő szerint 3181 frt 08 krt tesz.

Ez után a felügyelő bizottság tett jelentést, melynek kapcsán ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak az 1892. évi üzletévet illetőleg a számadások terhe alól a felmentvény megadatott.

**.) Már az idén is tervbe vette volt a vásár meglátogatását, hogy szülőmegyeje előhaladásának szemlélője legyen és abban gyönyörködjék, de nagy mérvű elfoglaltsága — sajnálatára — megakadályozta. Reményli azonban, hogy a jövő évben óhaja teljesülni fog. Szerk.

A szabályok értelmében az igazgatóságból évenként 5 tag kisorsolás alá esik. Minthogy azonban egy hely lemondás folytán ürtült meg, csak négy esett sorsolás alá. Az urnából a *báró Josika Gábor*, *Benkő Mihály*, *Reményik Lajos* és *Veisz József* nevei kerültek ki, a kik ismét és kivülök még *Révész Adolf* igazgatósági tagokká egyhangulag megválasztattak.

A felügyelő bizottságba lemondás és elhalálozás folytán megüresedett 2 tagsági helyre megválasztottak *Papp Mihály* és *Tanács József*.

Melyek után, éljenzés közben, elnök a közgyűlést bezárta.

Rövid szakközlemények.

— **A kazánok lóereje.** Ha egy kazán lóerejéről említés tétetik, a kifejezésnek valódi értelméről csak kevésnek van forgalma. Sokan azt hiszik, ha ezt mondjuk, hogy egy kazánnak bizonyos lóereje van, az alatt azt értjük, hogy a gép, melyet annak gőzzel táplálnia kell, ki fogja fejteni azt az erőt, ha az előirt feltételek megvannak. Hogy mit kell érteni valósággal egy kazán lóereje alatt, az egy oly kérdés, melyre nehéz felelni. Se nem logikus, se nem alkalmas egy kazán gőzelőállító erejét lóerőegységben kifejezni, de ez a mechanikában olyan megszokottá vált, hogy nehéz vele most egyszerre szakítani.

A lóerő egysége a kazánoknál nincs megállapítva, ha csak nem az érdekelt felek közti arbitraris megegyezés folytán, minthogy az alap a gőz által végzett munka természete szerint nagyon különböző. Sok kazánkészítő a kazánok lóerejét a kazánban lévő hevítési felület négyzet lábainak száma szerint méri. Ezt a rendszert sokan követik, de a különböző rendszerű kazánok között ismertetőül nem szolgálhat, mert egy négyzetláb ép oly erőhatást tett ki az egyikben, mint a másikban; de ha az elpárolgásnak átlagát az egyik kazánban kísérletezés folytán állapítottuk meg, úgy nincsen alkalmas átlagunk az ugyanazon rendszerű kazánok lóerejének meghatározására.

A következő szabályokat alkalmazzák sok kazánműhelyben. Cylindrikus kazánoknál kilencz négyzetlábnyi hevítési felületet vesznek fel egy lóerőre, csöves kazánoknál 15 négyzetláb. ismervé az egész hevítési felületet, osszuk azt 8 vagy 15-el, az illető kazán típusa szerint, és a kapott hányados, a kazán lóerejét fogja mutatni.

Ha egy kazánt megvizsgálunk és annak lóereje kívántatik, tekintet nélkül arra, ha vajjon a gőz egy gép hajtására vagy más czelokra szükséges-e, úgy a szakértők többsége 30 font víznek óránként 70 font nyomás melletti elpárologtatását tekintik egy lóerőnek.

Vegyes közlemények.

— **Baromfi tenyésztési előadást tart** *Parthay Géza*, az országos baromfi tenyésztési egyesület igazgatója, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetben, folyó márczius hó 19-én délelőtt 10 órakor. Az előadás nyilvános jellegű s azon minden érdeklődő megjelenhet.

— **Betöltendő állás.** Az erdélyi gazdasági egyesületnél alkalmazást nyer egy elméletileg és gyakorlatilag képzett gazdaság? Az állás, mely lemondás folytán üresedett meg, magtári és irodai teendőkkel van egybekapcsolva. A szak-képzettség mellett elengedhetlen kellékek: *józan élet, hűség, szigorú pontosság és feltétlen megbízhatóság.* Évi fizetés 600 frt. Saját kezűleg és okmányokkal felszerelt folyamodványok az *Erdélyi-Gazdasági-Egyesület titkári hivatalához Kolozs-*

várt, folyó évi április hó 1-én déli 12 óráig benyújtandók.

— **A primási birtokok bérbeadása.** Szent a békesség Esztergomban! Legalább így ujságolja ezt a „P. N.” Lóskay Jeromos ur, tekintettel a Thurn gróffal előfordult differenciákra és a kormány vonakodására, tanácsolni fogja a primásnak, hogy az egész uradalmat házi kezelésben meghagyja. A gazdatisztek küldöttségileg fogják Lóskay kormányzónak köszönetüket kifejezni.

— **A gazdák és erdészek nyugdíj-szövetkezetének alapszabály-tervezetét** a gazdatiszti segélyegyesület igazgató választmánya folyó hó 16-án tartandó ülésén állapítja meg végleg, mely után az mindazoknak, kik a nyugdíjszövetkezetbe való belépésüket bejelentették megküldetik, hogy a husvét táján tartandó alakuló közgyűlésig áttanulmányozhassák. Mindazok tehát, kik magukat a belépésre elhatározták saját érdekükben cselekszenek, ha belépési szándékukat a kitűzött határnapig, folyó hó 25-ig a gazdasági segélyegyesület irodájában, Budapest „Köztelek” bejelentik, hogy az alapszabály-tervezetet idejekorán megkaphassák. Különös érdeklődést keltett a nyugdíj szövetkezet a magán erdőtisztek és erdészeti alkalmazottak körében, kiknek belépése nagyobb számban várható. Ismételtlen figyelmeztetnek az érdeklődők, hogy az alakulás után belépők már 10 frt beiratási díjat fognak fizetni, melytől a most belépők fel vannak mentve.

— **A szőlők ujratelepítése Ausztriában.** A földmívelési vita alkalmából aktuálisan közölhetjük a filloxera-vész által sújtott szőlővidékek rokonstruálása érdekében alkotott törvényt, mely e czélra kamatmentes kölcsönt biztosít. A törvény szövege az alábbi: „A mely községekben a fillokszera pusztít és e miatt a szőlő tulajdonosoknak segélyre van szükségük, ott, azok között a földmívelési miniszter az elpusztult szőlők helyreállítására kamatmentes kölcsönt oszthat ki. Ez a segélykölcsön, a szőlő-tulajdonosoknak rendszerint telekkönyvi biztosítás mellett adatik meg: kölcsön-alapul véve a szőlőnek helyreállítása után valószínű értékét. Kivételesen azontán az egyes szőlőtulajdonosok személyes megbízhatósága szerint azoknak ez a segély telekkönyvi betáblázás nélkül is megadható. Csakis annyi állami segélykölcsön adható meg valakinek, a mennyi segélyt az illető erre a czélra a tartományi pénztárból is nyer. A kölcsön a felmerülő szükségnek megfelelő részletben utalványozandó ki és a földmívelési miniszter által megállapítandó részletekben fizetendő vissza, de az első részlet kiutalványozása és az első részlet visszafizetése között legalább 10 évi időszaknak kell lefolynia.”

— **Szomorú adat a múlt évi gabonáraink hanyatlásához.** A magyar leszámítoló és pénzváltóbank legközelebb megtartott közgyűlése elé terjesztett évi jelentés, a közraktárak forgalmának csökkenését következőkép indokolja: A lefolyt év áru- és közraktári üzletének jellemzésére szolgál az a tény, hogy január elejétől december végéig a termények ára folyton csökkent olyannyira, hogy ez árcsökkenés magánál a buzánál majdnem harmincz száztlit teszen ki. Ily körülmények között az üzlet minden irányban és egész éven át vontato t volt. Folyton hanyatló árak mellett a kereskedő tartózkodott a készlet beszerzésétől, a spekuláns tranzakcióba nem bocsátkozott és a bizományos üzlete is tetemesen lett redukálva. E körülmények okozták az áruosztály egyes ágaiban látható mérsékelt forgalmat és jövedelmezőséget.

— **Szőlő-oltási tanfolyam börtönben.** A „Pécsi Napló” hire szerint Zsolnay György pécsi főügyész helyettesnek eszébe jutott, hogy a rabokat a szőlőoltás mesterségére betaníttassa. Felszólította Horváth Géza urat, a szőlőoltásban ismert kapacitást, hogy a rabok oktatását vál-

lalja el, ki ezen felszólításnak készségesen engedett s most naponta 2-től 4-ig oktatják a rabokat, kik egy-két év múlva, ha „ülés”-üket kitöltötték, mint kész szőlőoltók mehetnek haza. Nagyon dicséretes, bárcsak mentől szélesebb körben utánzásra találna e példa.

— **Négy borju! Páratlan és esodálatot** keltő eset történt e napokban Tardoskéd községében. Fuchs Samu tardoskédi földbirtokos egyik tehene megborjazott és nem kevesebb, mint négy borjunak adott életet. Ezen évszázadokon át elő nem forduló ritka esetet messze vidékről is mennek gazdák megtekinteni.

— **Az „Ormonde” telivér megérkezése Angliába.** Az angolok mesés áron visszavásárolták Ormondet Buenos-Ayrestől és a híres csödör szerencsésen meg is érkezett már Angliába. Daczára, hogy az ut rendkívül viharos volt, azért az értékes állatnak baja nem történt, bár megkötetlenül volt egy igen czélszerűen konstruált boxba elhelyezve. Egyelőre csakis tulajdonosainak kanczáit fogja fedezni és idegen kanczákat nem, pedig kolozszálás fedeztetési béreket ajánlottak meg idegen kanczák tulajdonosai.

— **Szolga-adó Franciaországban.** A kamara a budget folytatólagos tárgyalása közben 215 szóval 204 ellenében elfogadta Robert Mitchelnek azon indítványát, mely szerint minden livrées inas után, 20 frank évi adó fizetendő.

— **Uj tőzsde tudósítók. Hogy olvasóink** igényeit a lehetőleg minden irányban kielégíthessük intézkedtünk, hogy közvetlen a forrásból nyerjük ezután budapesti gabona tőzsdei tudósításainkat és sikerült erre megnyernünk a tekintélyes „Gyenes és Balog” fő- és székvárosi cégét. Nevezett cég mindig hű és igaz, minden irányzatosságtól ment képét fogja nyújtani a helyzetnek, a mire olvasóinkat különösen figyelmeztetjük. Szíves volt még megígérni, hogy ezen kívül is készséggel nyújt akár directe, akár lapunk utján olvasóinknak felvilágosítást.

— **A magyar jelzálog hitelbank kolozsvári képviselősege** érdekében az erdélyi gazdasági egyesület által kibocsátott köriratot veszik olvasóink mai számunkhoz mellékelve, melyre e helyen is különösen felhívjuk a figyelmet. A magyar jelzáloghitelbank az erdélyi gazdasági egyesület közbenjárására állította fel Kolozsvárt képviselőségét és úgy tudjuk, hogy úgy maga a bank, mint a gazdasági egyesület jó szolgálatot tett ez által hazarészünk birtokosságának, mert így meg van könnyítve az olcsó jelzálog hitelhez való jutás.

Piaczi értesítő.

Budapesti áru és értéktőzsde. Gyenes és Balog cég jelentése az „Erdélyi Gazda” részére. 1893. márczius 16-án.

Gaboná üzlet. A lefolyt héten az áralakulásokra főleg az időjárás, a külföldi tőzsde irányzata és mint rendszeresen malmaink magatartása volt irányadó.

A hét elején csekély helyi készlet és malmaink aránylag jó vételkedve következtében szilárd irányzatot mutatott fel gabonatőzsdénk, míg a hét közepén a folyton lanyhuló Amerika, Berlin és Párizs az állandóan kedvező időjárásunk és malmaink csökkent vételkedve nálunk is lanyha irányzatot és árcsökkenést idézett elő.

A keleti államokból folyton nagy mennyiségekben érkezett és kínált búzák és elébb említett faktorok változatlan befolyása — sajna — nem is engedik remélni, hogy a közel jövőben kedvezőbb változat álljon be, annál kevésbé, mert Amerikában a látható készlet még mindig óriási és ennek következtében kivételképek — mely állapot egyedül volna képes árainkon segíteni — még úgy szólván a legközelebb fekvő német és svácsi gabonapiacokon sem vagyunk. Ott ugyanis amerikai buza még ma is olcsóbb, mint a mi búzánk.

Tengeri ellentétben a vidék áraival szintén csökkegő irányzatot folytat, a mi főleg a víziállomások beto-lyásának tulajdonítandó.

Árpa és zab aránylag elég jó keresletnek örvend és az árak tartottak.

Repcze csak keveset változott és az ár egészen a jövő termés jelenlegi állapotától függ.

Értéktőzsde. A két hitelpapír dominálta piacunkat. Ezen két hitelintézet részvényei voltak a legkedveltebb játékpapírok, és minthogy nyilvánvaló dolog, hogy a conversiók következtében e két intézet szép nyereségre tett

szert, továbbá az osztrák hitelintézet szép új üzletet kötött és új aranyjárdékot kibocsátását rebesgetik, roppant sok vevő jelentkezett ezekre; így alapon tehát ezen papírok óriási emelkedésben részesültek.

Osztr hitelrészvény 343-ról 350-ig emelkedett.
Magy. " 408. 410 "

A többi papírok — kivéve a rimamurányit, mely 205-ről 210-re emelkedett, — alig képezték tárgyát a forgalomnak.

Budapesti gabonaüzlet 1893. márczius 16. Búzából mérsékelten kínáltak, gyenge vételkedv mellett. Elkelt mintegy 12 ezer métermázsza, három havi kötéssel (71.8—73.2 kg. hltr súly mellett) 7 frt 05 krtól 7 frt 92¹/₂ krig. — Új tengeri 800 mm. 1 frt 40 krral, készpénz. — Zab mintegy 500 mm forgalommal minőség szerint 5.70-től—6.05 frtig. — Árpa Változatlan.

Határidőüzlet: csekély forgalom, kedvetlen üzlet és minthogy a külföld változatlan, lanyha, mi is lanyhán kezdtünk és zártunk.

Kolozsvár, 1893. márczius 16-án. Tiszta buza 7 frt — kr 6 frt — kr. Rozs 5 frt 30 kr 5 frt — kr. Törökbuza 4 frt 15 kr 4 frt 10 kr. Zab 4 frt 60 kr 4 frt 30 kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr Métermázsánként. Pa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 56 kr. Konyhaliszt 6 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hecloliter.) Savanyu káposzta 10 kr. Savanyu répa 12 kr. (Kl.) Kósó 9 kr. Disznózsír 64 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogramm.)

Állatvásárok.

Köbányai sertésvásár 1893. márczius 17-én. Az üzlet lanyha volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380 klg. nehéz 53—53¹/₂ kr. 280—300 klg. nehéz 52—53 kr. Öreg 300 klg. tuli 40—50 kr. vidéki sertés 48—51 kr. Szerb 48—51¹/₂ kr. román tiszta klgk; páronként 45 klg. ételsúlylevonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri új frt 4.70. Árpa frt 5.20 Köbányán átvéve.

Debreczen 1893. márczius 13—14 én tartott heti-vásári jelentés az „Erdélyi Gazda” részére.

Sertés felhajtott 4900 drb. Eladatott 3800 drb. Árak: 6 hónapostól 1 évesig párja 20—30 frt. Egy-évestől 1¹/₂ évesig párja 50—40 frt. 1¹/₂ évestől 2 évesig párja 40—50 frt. Öreg sovány 50—65 frt. Kóvér kilója 44—48 kr.

Márczius 14-iki ló és marhavásár. Ló felhajtott 900 drb; eladatott 340 drb. Szarvasmarha felhajtott 1200 drb.; eladatott 490 drb. Árak a megelőző hetiek!

Sertésvásári-jelentés az „Erdélyi Gazda” részére Budapest-Köbánya, 1893. márcz. 10-én. Megfelelő kész áru hiánya miatt üzlet szilád volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380. klg. nehéz 55—55¹/₂ kr. 280—300 klg. nehéz 53—54 kr. Öreg 300 klg. tuli 50—53 kr. vidéki sertés 49—52 kr. Szerb 47—52 kr. román kr. tiszta klgk. Páronként 45 klg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleségárak: Tengeri új 4.75; árpa 5.20 Köbányán átvéve.

Erdélyi piaci árak.

(Átak krajczárookban)

A piaci czikkek	Mérték	Gy. Fehérvár	Kézdi-Vá-sárhely	Maros-Vá-sárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm	—	—	686	550	630	686	790
Elegy buza	"	—	—	—	450	520	611	602
Rozs	"	—	—	471	350	480	444	471
Árpa	"	—	—	390	—	—	500	—
Zab	"	—	—	450	200	450	435	555
Törökbuza	"	—	—	453	280	270	417	410
Széna	"	—	—	400	200	350	160	260
Alomszalma	"	—	—	—	100	240	110	130
Túzifa	km.	—	—	1000	300	250	150	280
Marhahus	kg.	—	—	48	44	48	62	56
Márczius		—	—	16	9	16	10	9

A piaci czikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv-Úd-varhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	700	600	700	750	640	—	—
Elegy buza	"	640	500	550	600	520	—	—
Rozs	"	500	460	500	500	440	—	—
Árpa	"	400	400	440	480	—	—	—
Zab	"	390	400	450	450	380	—	—
Törökbuza	"	400	380	425	430	440	—	—
Széna	"	450	240	280	180	700	—	—
Alomszalma	"	200	120	140	80	300	—	—
Túzifa	km.	200	240	220	200	240	—	—
Marhahus	kg.	44	48	44	52	48	—	—
Márczius		13	13	9	11	14	—	—

A piaci czikkek	Mérték	Bassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	—	—	—	600	780	—	—
Elegy buza	"	—	—	—	420	550	—	—
Rozs	"	—	—	—	400	500	—	—
Árpa	"	—	—	—	380	—	—	—
Zab	"	—	—	—	350	460	—	—
Törökbuza	"	—	—	—	—	480	—	—
Széna	"	—	—	—	—	180	—	—
Alomszalma	"	—	—	—	—	100	—	—
Túzifa	km.	—	—	—	700	280	—	—
Marhahus	kg.	—	—	—	48	52	—	—
Márczius		—	—	—	1	11	—	—

Felelős szerkesztő és kiadó:
Szenterzsébeti Szakáts Péter.
Belmunkatárs: Adelsberger Sándor.

Eladó

20 EZER DARAB

élősövénynek való,

2 éves, erőteljes növésű,

Gledicsia csemete

ezerenként 6 forintért,

a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetnél.

H I R D E T E S E K .

Vetőmag.

Négyszer tisztított, a m. kir. állami vetőmag vizsgáló államás által megvizsgált és szavatolt

teljesen arankamentes

s mint ilyen varrás nélküli zsákokban olomzárolt

lóheremag métermázsánként **70** frtért
luczernamag " **60** "

Kapható Kolozsvárt

az Erdélyi Gazdasági Egylet **heremag tisztító raktárában,**

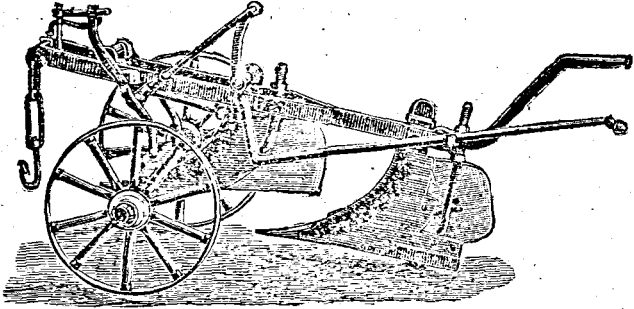
melynek felügyelőségéhez intézendők a megrendelések.

Levélzím: Bauer és Társa Debreczen.

Az Erdélyi Gazdasági-Egyesület által a múlt év szeptember havában rendezett ekeversenyen arany oklevéllel kitüntetett

BAUER-féle SZABADALMAZOTT

kétbarázdás ekét, továbbá PAPP-féle szabadalmazott Sorköz művelőt minden sorba vetett növény megművelésére, BAUER-féle szabadalmazott Kettős szeges hengert valamint egyéb gazdasági gépet ajánl jutányos árak mellett a szabadalmak tulajdonosa.

24 (3-5)

BAUER és TÁRSA

Gazdasági gépgyár

Debreczenben.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és keresztvezéseket, hengerekéket kéregöntetű hengerekkel,

vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat, közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt 104 (11-17) nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszeket, vasuti fölszereléseket, malom- és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczelöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.

Olcsó áron eladók

a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézet gazdaságából kimustrált, de még igen jól használható különféle gazdasági gépek és eszközök, u. m. Vidacs és Clayton-féle ekék szecskavágók, szénagyűjtők vető- és arató gépek stb.

Megszemlélhetők és megvehetők a fent nevezett tanintézet intézőségénél.

(1-1)

AZ ERDELYRÉSZI MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kolozsvárt. (Nemzeti szálloda mellett) Belszén-utca 3. sz.

Rendkívüli előnyös TÖRLESZTÉSI KÖLCSÖNÖKET NYUJT

földbirtokra és házra,

legelőnyösebb feltételek mellett, a fél tetszése szerinti törlesztési időtartammal.

A kölcsön
bármikor visszafizethető.

Különösen ajánlatik magasabb kamatozású kölcsönök

CONVERTÁLÁSA, mely **DÍJ- és ILLETÉKMENTESEN**

eszközöltetik.

VÁROSOKNAK és KÖZSÉGEKNEK legolcsóbb községi kölcsönök adatnak.

Záloglevelek napi árfolyamon **FOLLY VICTOR** bank- és pénzváltó üzletében kaphatók.

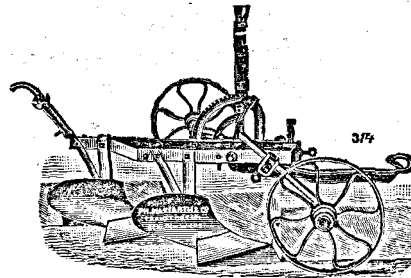
27. (2-15)

Az igazgatóság.

Mayfarth Ph.-féle

szabadalmazott normal aczél-ekék

1-, 2-, 3- és 4 barázdások. —
Szántóföld és rét
boronák és hengerek
Szállítható

3 (7=10)

hajtásra.

Járgányok, szecskavágók,

darálók, répvágók

Szab. Blunt-féle zöldtakarmány-prések, gabona-tisztítók.

kukorica-morzsolók.

Mayfarth Ph. és Társa.

gazdasági gépek gyára.

Wien (Bécs) II., Taborstrasse 76-ik szám.

Katalogus ingyen Képviselek kerestetnek.

Szavoszt Alphons

magkereskedése

Budapest, V., Arany János-utca II. sz.

Gazdasági-, konyhakerti- és virágmagvak
legjobb minőségben.

Ajánl szavatolt minőségű

Takarmányrépamag-fajokat.

Vermorel-féle „Eclair“

„AZURIN“ PERMETEZŐ RÉZGÁLICZ SZÓDA.

„AZURIN“ olcsóbban, mint bárhol kgja
ft 1.30

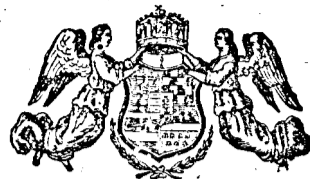
nagybani vételnél megfelelő árengedmény.

Luczerna, lóhere, fűmagvak, gép-
olaj, kocsikenőcs, zsákok,

ponyvák, carbololeum stb. gazdasági cikkek

28. (2-7)

GYÁR:
Vas és ércöntöde
MOSONBAN.

Főraktár:
BUDAPEST,
VI., váci-körút 21.

Alakult 1856. **KÜHNE & Co** Alakult 1856.

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB GAZDASÁGI GÉPGYÁRA.

Ajánlja felülmulhatlannak bizonyult és több mint 13,000 példányban elterjedt

„Hungária Drill“ sorvető-gépén kívül:

UJ: „Jubileum Drill“ könnyű, legolcsóbb sorvetőgépét,

UJ: Egy-, két- és háromvasu ekéit,

UJ: Laacke híres rét- és szántó föld-boronáit,

UJ: Gyűrűs hengereit,

UJ: Szelelő magtárrostáját, nélkülözhetlen, kifogástalan vetőmag elkészítéséhez.

UJ: Thalmayer tanár arankavasztóját,

UJ: Takarmány-gyorsfülesztőjét, (3-*)

UJ: Acéltekerics magvető-tölcsereket sorvetőgépekhez.

Egy szép állásu, teljesen hibátlan,

6 éves sötét-barna színű

erdélyi fajta

KANCZA-LÓ

eladó.

Tudakozódhatni: az „Erdélyi Gazda“ szerkesztőségénél.

VICTORIA

31. budai keserűvíz. (1-10)

Hivatalos vegyelmezés szerint a föld legértelmesebb keserű-
vize. 8 kiállításán kitüntette. Dr. Duschek tanár, udv. tanácsos
Bécs, kitűnő keserűvíz Dr. Braun v. Fernwald tanár, udv.
tanácsos Bécs, kitűnő hatású. Dr. Lambl tanár Varsó, leg-
kitűnőbb hatású keserűvíz. Dr. H. E. Roscoe tanár Manchester,
nagy orvosi becsesél bíró víz. Dr. MacLagan tanár Edinburg,
kitűnő forrás. Hasonlóan nyilatkoznak magyar, olasz, orosz,
stb. orvosok.

Összehasonlítási táblázat,

melyből kitűnik, hogy a „Victoria“ forrás a föld legerősebb
keserűvizeit tartalmazza. Az alantabbi számnak a szilárd alkatrés-
zek öszszegét mutatják egy liter vízben.

Victoria . . .	58-05	Königs bitterquelle	37-55
Rákóczy . . .	53-53	Palmer Bitterwasser	32-72
Franz Josef . .	52-29	Friedrichshaller	25-29
Hunyadi László	31-07	Seidschützer	23-21
Hunyadi János	41-73		

Bővebb értesítés a körlevelekben.

Lerakat: minden fűszerkereskedésben.

Tulajdonos: Ungar Ign. és fia Budapesten.

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvény-Társaság

kiadásában Kolozsvárt megjelent és kapható:

Mezőgazdasági Apróságok.

II-ik füzet, ára bérmentes megküldéssel 1 frt 20 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Ezen 7 ivre terjedő és számos igen sikerült ábrával érzékített munka nagyon érdekesen foglalkozik, különféle kísérleti termelésekkel, a burgonya kultiválással a kolozsmonostori gazd. tanintézet gazdaságában tenyésztett tiszta véru pinzgau-fajta szarvasmarhával, az erdélyi szarvasmarha leírásával, a mokány marha ismertetésével, a bivalylyal, végletesen ismerteti a Hearson-féle tojásköltő gépet stb. stb.

Becses tartalmánál, gyakorlati értékénél s díszes kiállításánál fogva ezen munka nem hiányozhatik egy gazda könyvtárából sem.

Az 1 frt 20 kr. az Erdélyi Gazda előfizetési utalványán is beküldhető.

A közönséges luczerna termesztéséről.

Ara 20 kr, bérmentes megküldéssel 25 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet intézője.

Tagadhatatlan, hogy a sikeres gazdálkodás egyik legfőbb tényezőjét a kultur növények termesztésének megismerése és azok helyes művelésének módja képezi.

Ily irányban szolgál alapos vezérfontalul a fenn czimzett füzet, mely méltó társa az eddigi gazd. egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent iker testvérének a „Vörös lóher termesztésének.“

Ezen kis mű ugyanis egy rövid év alatt két kiadást ért, a mi magában véve hallatlan dolog a gazdasági szakirodalomban; ezen felül azonban a nagyméltóságú földművelésügyi ministerium német és román nyelvű kiadását is létesítette ugyancsak az erdélyi gazdasági egyesület utján.

A selyemhernyó tenyésztéséről.

Ara 30 kr., bérmentes megküldéssel 35 kr.

Irta: Ásványi Lajos, a kolozsmonostori magy. kir. gazd. tanintézet intézője.

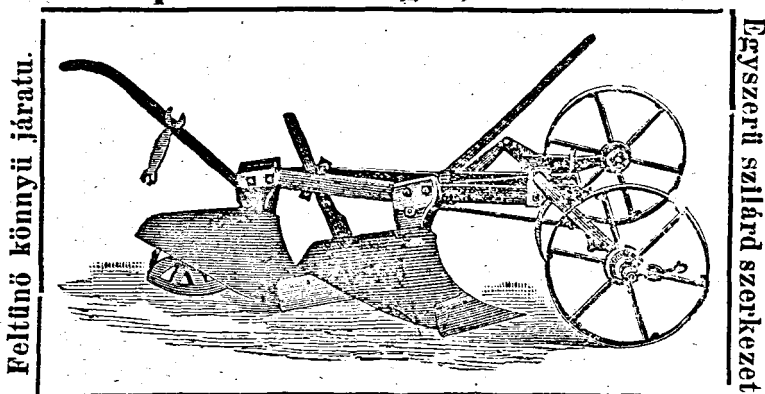
Gazdasági kulturánk emelkedésével ugyan itt-ott már találkozunk a gazdasági fásítás nyomával is, mindazonáltal tagadhatatlan, hogy e téren még sok a tenni való.

Az eperfa ültetésével nemcsak a fenn jelzett irányban teszünk egy-egy lépést előre, hanem e mellett alkalmat nyújtunk a mezőgazdaságban egyébként ki nem használható munkaerőnek, u. m. az aggok és gyermekek munkaképeségének értékesítésére, ha azt a selyemhernyó tenyésztésével egybekapcsoljuk.

Ezen szokatlan és némelyek által igazán indokolatlanul mellőzött ösvény egyenetlenség céljából iratott a selyemhernyó tenyésztéshez ez a vezérfontal, melyet gr. Bethlen András földművelésügyi minister ur ó excellentiája szaklektőzegei bírálata nyomán 1892 évi 66515/IV. 10. számú leiratában, mint helyes alapokon nyugvó dolgot ismerte el.

Mindhárom füzet egyszerre megrendelve bérmentes megküldéssel 1 frt 70 kr.

Szép munkát végez, nem farol.

A legolcsóbb kétvasu eke ára 55 forint = 110 korona.

SIMONFFI ISTVÁN

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje

Kolozsvártt, kultorda-utca 48 szám.

Telefon állomás 85.

Elvállal mindennemű gépek kijavítását.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőszivattyúk, malátázúók, malomszerkezetek, kút- és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiából: egyes-, kettős- és három borozdás ekék és taligák, új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból; továbbá kézi- és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica morzsolók, szőlő-zúók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a n. é. gazdaközönség b. figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért felelősséget vállal. 14 (7-10)

Arjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Egy gazda se

mulassza el, saját jól felfogott érdekében mielőtt mag-szükségletét fedezi

Haldek Ignác

magkereskedéséből

(Budapest Károly-körút 9.sz.)

ajánlatot kérni.

16 (6--1)

A

LEGKITÜNÖBB MAGVAK

kaphatók

Mauthner Ödön

magkereskedésében

Főüzlet:

Andrássy-ut 23. sz.

BUDAPESTEN

Fióküzlet:

Koronaherczeg-utca 18.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

6 (12-52)

Gazdaközönségünk

szives figyelmébe ajánljuk 1892. évi csakis saját, általunk több éven át sikeresen termelt **vetőmagvainkat**, a Budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által leplombozott zsákokban, hivatalos tisztasági és csiraképeségi lóherénél ezenkívül arankamentességi bizonyítvánnyal:

1. **Vörös lóhere** 100 kiló arankamentes, nagyszemű plombozva = 76 forint.
10, 25, 50, 100 kilós zsákokban. **Vörös lóhere** 5 kilós postazsák = 4 forint.
2. **Baltacim-Esparzet** Plombozva 50 kilós zsákokban 100 kiló = 18 forint.
3. **Drassói tavaszi buza** Plombozva 80 kilós zsákokban 100 kilója = 8 forint.
4. **Fehér csillagfürt** Plombozva 100 kilós zsákokban 100 kiló = 8 forint.
5. **Lobab** Plombozva 100 kilós zsákokba 100 kiló = 8 frt.
6. **Opium mák** fehér, zárttoku óriás 5 kilós postazsák 5 forint.
7. **Richter-féle** Imperator burgonya 100 kg. = 5 forint.
8. **Paulsen-féle** Kék óriás burgonya 5 kilós postazsák = 1 forint.
9. **Early sunrise** burgonya (korai napkelet) 5 kilós postazsák = 2 forint.

Nonplusultra kövér esemegeajt 4 kilós postacsomag = 3 frt.

Árak Alvinczen. — Küldés utánvétellel,

Zsákok belemérve nem számíttatnak.

(6--10)

Gróf TELEKI ARVÉD

drassói uradalmi intézősége

Alsó-Fehérmegye u. p. Szerdahely.